

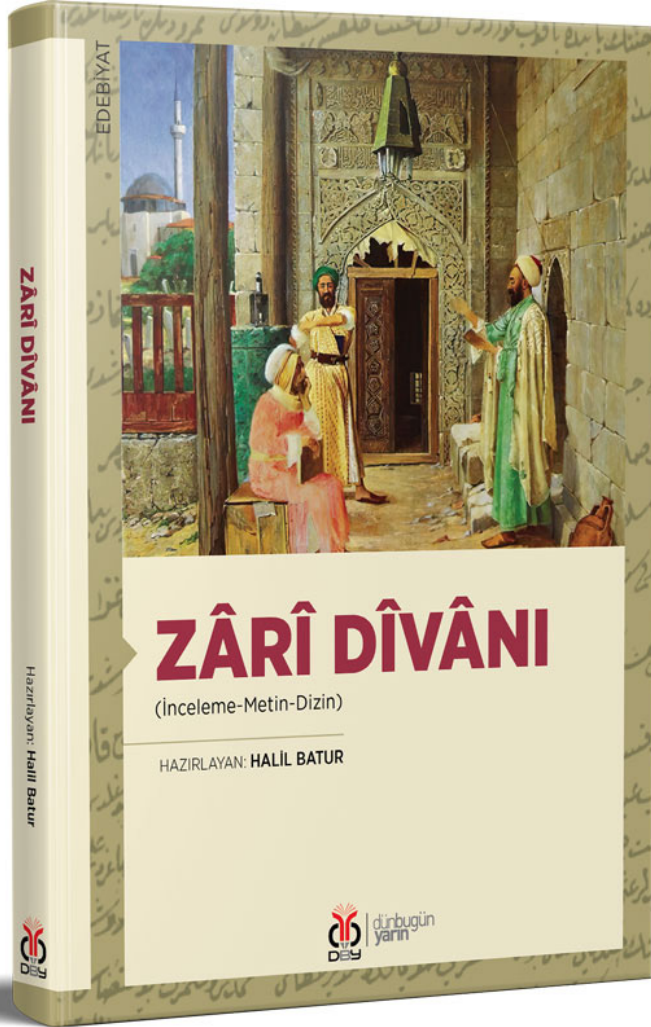
ZÂRÎ DÎVÂNI

(İnceleme-Metin-Dizin)

HAZIRLAYAN: HALİL BATUR

dünbugün
yarın

Bu PDF dokümanı, kitabın bir kısmını içermektedir.
DBY okurları için özel olarak oluşturulmuştur.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

“dün” den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

© 2022, DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI™

Tüm hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım amacıyla ve araştırma için yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde kopya edilemez, elektronik ve mekanik yolla çoğaltılıp, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

DBY: 260

Edebiyat: 126

ISBN 978-625-8371-68-0

Sertifika No: 52315

Baskı Tarihi: İstanbul, 2022

Yayın Yönetmeni: İrfan Güngörür

Hazırlayan: Halil Batur

Dizi Editörü: Furkan Öztürk

Kitap Editörü: Abdullah Uçar

Baskı Hazırlık: DBY Ajans

Kapak Resmi: *Osman Hamdi Bey, Cami Kapısı Önünde Konuşan Hocalar (1890 dolayları), Tiwal üzerine yağlı boya, 140 x 105 cm, İstanbul Resim ve Heykel Müzesi, İstanbul.*

Baskı/Cilt:

Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. A.Ş.

(Sertifika No: 46519)

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI / Library Cataloging-in-Publication Data (CIP)

Zârî Dîvânı (İnceleme-Metin-Dizin)

Hazırlayan: Halil Batur (Dr.) ; Editör: Abdullah Uçar (Dr.)

İstanbul : DBY Yayınları, 2022.

226 s. ; 15,0 x 21,0 cm ___ (DBY Yayınları ; No. 260) ___ Dizini var.

ISBN 978-625-8371-68-0

1- Edebiyat 2- Divan

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

İçindekiler

Ön Söz..... 7

I. BÖLÜM

ZÂRÎ'NİN HAYATI, EDEBÎ KİŞİLİĞİ VE ESERİ

1. Zârî'nin Hayatı ve Aynı Mahlası Kullanan Şairler..... 11
2. Edebî Kişiliği 19
3. Zârî'nin Dîvânı 23

II. BÖLÜM

ZÂRÎ DÎVÂNİ'NİN İNCELENMESİ

1. Şekil Özellikleri 25
1.1. Nazım Şekilleri..... 25
1.1.1. Gazel 26
1.1.2. Müseddes..... 27
1.1.3. Murabba..... 28
1.1.4. Koşma 29
1.1.5. Kalendarî 30
1.1.6. Destan 30
1.1.7. Divan..... 31

1.2. Şiirlerde Kullanılan Başlıklar.....	31
1.3. Vezin.....	34
1.4. Kafiye ve Redif.....	36
2. Nazım Türleri ve Muhteva Özellikleri.....	41
2.1. İlahî.....	43
2.2. Nasihatnâme.....	44
2.3. Naat.....	46
2.4. Taşlama.....	48
2.5. Münâcât.....	54
2.6. Maktel.....	55
2.7. Münazara.....	56
2.8. Şefaatnâme.....	59
2.9. Elifnâme.....	61
2.10. Methiye.....	62
2.11. Yaşnâme.....	63
3. Dil ve Üslup Özellikleri.....	65
Kaynakça.....	73
III. BÖLÜM	
METİN	
1. Metin Teşkilinde Takip Edilen Yöntem.....	77
2. Transkripsiyon Alfabesi.....	79
Çeviri Yazılı Metin.....	81
Özel Adlar Dizini.....	217
Ek: Tıpkıbasımdan Örnekler.....	221

Ön Söz

Osmanlı şiirinden miras kalan kültürel ve edebî hazinenin başında divanlar gelmekte olup günümüze değin divanlar üzerine yüzlerce çalışma yapılmıştır. Şuara tezkirelerinden edinilen bilgilere göre şu ana dek tespit edilebilmiş şair sayısı üç binden fazladır. Son zamanlarda yapılan ilmî çalışmalarla, bilhassa şiir mecmuaları sayesinde, şuara tezkirelerinde isimleri, mahlasları geçmeyen şairlerin eserleri de gün yüzüne çıkarılmaya başlanmıştır. Çalışmamızın başlıca konusu olan *Zârî Divânı* da üzerinde bugüne kadar ilmî ve edebî bir inceleme yapılmadığı gibi eserin çeviri yazı ile neşri de yapılmamıştır.

XIX. yüzyıl dinî-tasavvufî Türk edebiyatının temsilcilerinden olan Zârî'nin hayatı hakkında ne yazık ki elimizde yeterince bilgi yoktur. Şairin hayatı ve kimliğiyle ilgili olarak bilinenler kesinlik taşımamaktadır. Zârî, dinî-tasavvufî yönü ağır basan ancak klasik Türk edebiyatı geleneğinde de manzumeleri olan bir "Divân" sahibi şairdir. Samimi duygularla kaleme aldığı şiirlerinin dili, oldukça sadedir. Şairin hemen hemen tüm şiirlerinde halkın konuşma dilini yazı dili olarak kullanmış olması, halkın konuştuğu dile sıkı sıkıya bağlı olduğunu gösterir. Zârî, sanatını geniş halk kitlelerinin manevî ihtiyaçlarına cevap vermek, onları dinî ve İslamî konularda bilgilendirmek

maksadıyla kullanmış, şiiirlerinde tasavvufu ve birçok İslamî meseleyi, halkın rahatça anlayabileceği bir şekilde izah etmiştir.

Zârî Dîvânı, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi Yazma Eserler Koleksiyonunda 1494 numara ile kayıtlıdır. Eser, kütüphane kataloğunda “Dîvân-ı Zârî” ismiyle kayıtlı olup eserin müellifi “Zârî” olarak geçmektedir. Eser, 100 sayfadan oluşmakta olup sayfalar bazen bir, bazen iki, bazen de üç sütun hâlinde yazılmıştır. Eserin tamamı siyah renkli mürekkep kalem ile yazılmış, eserin her sayfasına numara verilmiştir. Eser, divan olarak kaydedilmiş olmakla beraber mürettep bir divan özelliği göstermemektedir. Eserde muhtelif nazım şekil ve türleri herhangi bir kaideye ya da düzene uyulmaksızın rastgele sıralanmıştır.

Zârî’ye ait elimizdeki bu *Dîvân* dışında bilinen herhangi bir yazma ya da matbu eseri yoktur. Dolayısıyla çalışmamızın konusu olan bu eser, şairin şu ana kadar bilinen tek eseridir. Yaptığımız bu çalışma, kayıp şairlerden sayılabilecek olan Zârî’nin bilim dünyasına tanıtılmasının yanında XIX. yüzyılda gerek dinî-tasavvufi halk edebiyatının gerekse klasik şiiirin örneklerinin bir arada verildiğini göstermesi açısından önemlidir.

Bu çalışmanın amacı, Zârî’nin *Dîvân*’ından hareketle hayatı ve edebî kişiliği hakkında bilgi vermek, eseri şekil ve muhteva bakımından incelemek ve *Dîvân*’ın çeviri yazılı metnini ortaya koymak ve böylelikle dinî-tasavvufi edebiyat sahasına bir nebze de olsa katkıda bulunabilmektir.

Çalışmamız üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde şiiirlerinden hareketle Zârî’nin hayatı ve Zârî mahlasını kullanan diğer şairler hakkında bilgi verilmiş, şairin edebî kişiliği ile ilgili bazı çıkarımlarda bulunulmuştur. Bu bölümün sonunda ise *Zârî Dîvânı* hakkında detaylı bilgiler verilmiştir.

İkinci bölüm *Zârî Dîvânı*’nın incelenmesine ayrılmıştır. Bu bölüm de kendi içinde iki kısma ayrılmış; ilk kısımda şiiirlerin

nazım şekilleri, şiiirlerde kullanılan başlıklar, kafiye ve redif ile vezin konusu ayrıntılı olarak ele alınmış; bu bilgiler yer yer tablo hâlinde verilerek okuyucunun istifadesine sunulmuştur. İkinci kısımda ise eserin muhteva özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Öncelikle eserde kullanılan nazım türleri ile ilgili bilgiler verilmiş, daha sonra eserde örneği yer alan nazım türü, tanık beyitler gösterilerek anlatılmıştır. Eserde on bir farklı türde şiiir tespit edilmiştir. Bu bölümün sonunda ise eserin dil ve üslup özellikleri detaylı olarak irdelenmiştir.

Üçüncü bölümde *Zârî Dîvânı*’nın çeviri yazılı metni ortaya konulmaya çalışılmıştır. Metnin çevirisinden önce metin teşkilinde takip edilen yöntemle dair bilgi verilmiş ve transkripsiyon harfleri tablosu gösterilmiştir. Metin yeni yazıya çevrilirken *Dîvân*’daki sıraya bağlı kalmış, şiiirlere köşeli parantez içerisinde sıra numarası verilmiştir. Sıra numaralarının ardından şiiirin başlığı ve hemen altına da vezin bilgisi verilmiştir. Şiiirlerin bend ve beyitleri de numaralandırılmıştır. Eserde yer alan âyet-i kerime ve hadis-i şeriflerin anlamları dipnotta gösterilmiştir.

Çalışmamızda faydalandığımız kaynaklar “Kaynakça” başlığı altında toplanmıştır. Eserde yer alan özel adlar “Dizin” bölümünde verilmiştir. Eser, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi Yazma Eserler Koleksiyonunda kayıtlı olup dijital erişime açık olduğundan eserin tamamının tıpkıbasımı verilmemiş, sadece birkaç örnek sayfası eserin sonuna ilave edilmiştir.

Çeviri yazılı metni oluştururken bütün dikkat ve çabalarımıza rağmen müstensihin özensizliğinden ve eserin tek nüsha olduğundan kaynaklanan yanlış ve eksikliklerin yanı sıra bizden kaynaklanan noksanların da olabileceği muhakkaktır. Bu konuda yapılacak katkı ve tavsiyelerden memnun olacağımızı belirtmek isteriz. Okuyucuların ve özellikle de ilgililerin yapacağı eleştiriler, bu ve benzeri konularda bizi daha iyi çalışmalara yöneltecektir.

Çalışmalarım esnasında her zaman bana yol gösteren değerli hocam Prof. Dr. Ahmet TANYILDIZ'a, değerli görüşleriyle bize yön veren hocam Doç. Dr. Mustafa Uğurlu ARSLAN'a ve her daim maddi ve manevi destekleri ile yanımda olan kıymetli dostum Doç. Dr. Enes YILDIZ'a, çalışmanın editörlüğünü üstlenen Dr. Abdullah UÇAR'a, ayrıca bugüne kadar bize her türlü katkıyı sunan, haklarımı asla ödeyemeyeceğim, bizleri yetiştiren tüm hocalarıma teşekkürü borç bilirim. Son olarak vakitlerinden çaldığım eşim ve çocuklarıma en içten teşekkürlerimi sunarım.

Dr. Halil BATUR

Kaynakça

- Akkuş, Metin (2006). *Klasik Türk Şiirinin Anlam Dünyası-Edebî Türler ve Tarzlar*. Erzurum: Fenomen Yayınları.
- Albayrak, Nurettin (2009). Türk Halk Şiirinde Biçim ve Tür Sorunu. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 2 (3-4), 133-186.
- Alıcı, Mustafa (2010). “Şefaât” Md., DİA, C 38, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, s. 411-412.
- Batur, Halil (2022). Hoca Ahmed Yesevî'den Zârî'ye Cennet-Cehennem Münazarası, *International Journal Of Filologia*, 5 (7), 152-169.
- Benli, Şeyma (2019). *Klasik Türk Edebiyatında Münazara*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- Cebecioğlu, Ethem (2009). *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, İstanbul: Ağaç Kitabevi Yayınları.
- Çakır, Emine (2014). Zârî, Mehmed. *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zari-mehmed> adresinden 10/04/2022 tarihinde alınmıştır.
- Çelebioğlu, Âmil (1985). Türk Edebiyatında Yaşâmeler, *Türklük Araştırmaları Dergisi*, İstanbul, s. 151-286.
- Demirel, Mustafa (1996). Âşık Paşa'nın Elifnâmesi ve Dil Özellikleri, *Bilig*, 3, 202-246.
- Devellioğlu, Ferit (2000). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.

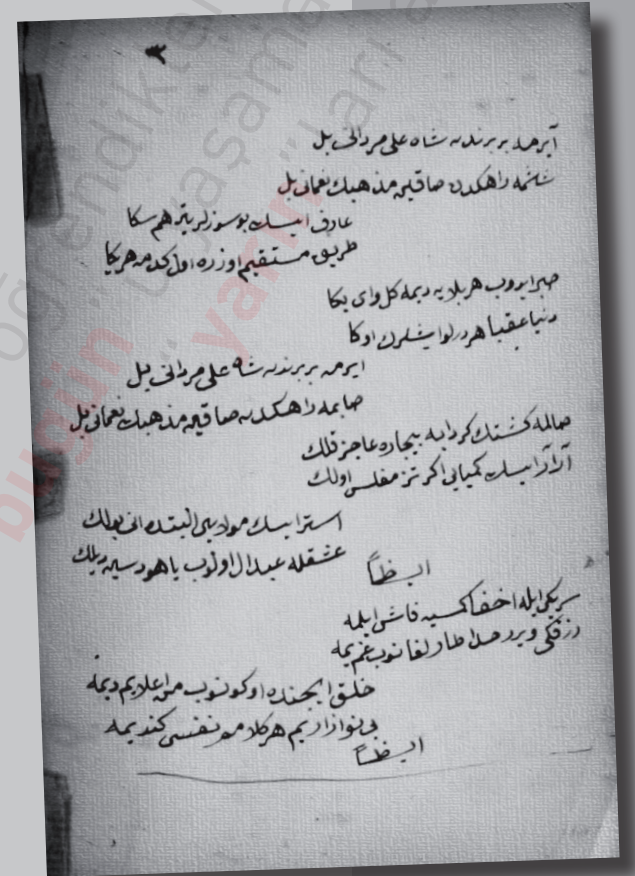
- Dilçin, Cem (2003). *Örneklelerle Türk Şiir Bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Durmuş, İsmail (2004). Medhiye, *TDV İslam Ansiklopedisi*, C 29, s. 406-408, Ankara: TDV Yayınları.
- Ergun, Sadettin Nüzhet ve Uğur, Mehmed Ferit (2002). *Konya Vilayeti Halkiyat ve Harsiyatı*, (Sadeleştiren: Hüseyin Ayan), Konya Valiliği Kültür Müdürlüğü Yayınları.
- Güzel, Abdurrahman (1989). Tekke Şiiri, *TDD*, Türk Şiiri Özel Sayısı III (Halk Şiiri), s. 251-450 /Ocak-Haziran.
- Güzel, Abdurrahman (1999). *Dinî-Tasavvufî Türk Edebiyatı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Güzel, Abdurrahman ve Torun, Ali (2003). *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- İpekten, Haluk, İsen, Mustafa Toparlı, Recep Okçu, Naci Karabey, Turgut (1988). *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- İvgin, Hayrettin (1980). Halk Şiirinde Yaş Destanları, *Çağrı Dergisi*, Nisan.
- Karasoy, Yakup (2009). Âşık Ömer'in Bilinmeyen İki Yaşnâmesi. *Millî Folklor*, 140-145.
- Kaya, Doğan (2004). *Yaşnâmeler*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Koçin, Abdulkakim (2011). *Türk Edebiyatında Münâcât*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Köktürk, Şahin (2014). Şefaat-name ve Pir Muhammed'in Şefaatnamesi, *Turkish Studies, International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, Volume 9/6 Spring, 761-771.
- Kur'ân-ı Kerîm Meali (2006). Ankara: TDV Yayınları.
- Levend, Âgâh Sırrı (1978). *Divan Edebiyatı*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Macit, Muhsin (2006). "Münâcât". *TDV İslam Ansiklopedisi*, C 31, s. 562-564. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Oğuz, M. Öcal (Ed.) (2004). *Türk Halk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara: Grafiker Yayınları.
- Özer, İlknur Sisnelioğlu (2022). 19. Yüzyıl Şairi Zârî ve Şiirleri, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 9, Sayı: 56, Şubat, s. 259-277.

- Öztoprak, Nihat (2006). Bursalı Feyzi Efendi'nin Elifnâmeleri. *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, S 35, s. 135-167.
- Pala, İskender (2007). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: Kapı Yayınları.
- Saraç, M. A. Yekta (2007). *Klasik Edebiyat Bilgisi Biçim-Ölçü-Kafiye*. İstanbul: 3F Yayınevi.
- Sevük, İsmail Habib (1942). *Edebiyat Bilgileri*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Şemseddin Sâmî (1986). *Kâmus-ı Türkî*. İstanbul: Enderun Kitabevi.
- Tezcan, Nuran (1983). Lâmiî'nin Guy u Çevgân'ından İki Münazara, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 28-29 (1980-1981), 49-63.
- Timurtaş, F. Kadri (1977). *Eski Türkiye Türkçesi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Uz, Mehmet Ali (2013). *Konya Âlimleri ve Velileri*. <http://konyaninalimvehocalari.konyacami.com/Mehmet-Zari-Efendi/> adresinden 11/04/2022 tarihinde alınmıştır.
- Uzun, Mustafa İsmet (2000). "İlahî". *TDV İslam Ansiklopedisi*, C 22, s. 64-68, İstanbul.
- Yeniterzi, Emine (1993). *Divan Şiirinde Na't*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yeniterzi, Emine (2001). Tanzimattan Cumhuriyetin İlk Yıllarına Kadar Konyalı Şair ve Yazarlar. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (10), 77-159.
- Zârî, *Divân-ı Zârî*. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi Yazma Eserler Koleksiyonu, No. 1494.

“dün”den öğrendiklerinle
“bugün”ü yaşamak
“yarın”ları aydınlatır.

ZÂRÎ DÎVÂNÎ

Çeviri Yazılı Metin

[2]

-1-

fā'ī lā tūn / fā'ī lā tūn / fā'ī lā tūn / fā'ī lūn

- 1 Kendini bildirmek için insi cinni var eyledi¹
Kiminiñ yerin cinān kiminiñ nār eyledi
Medḥ edip Muştafā'sın kendüye yār eyledi
Olma münker tā ezelden ol Ḥabībullāh idi
- 2 Çün anıñ rūḥun koyup ḳandīl içine hemān
Görmeyen ḳaldı kāfir gören oldu Müslümān
Cümle nebī ḥātemi gerçi vaḳti āḫir zamān
Ḥalk olmadan cümle 'ālem ol Resūlullāh idi
- 3 Aç gözüñ **Zārī Baba** saña bu 'ibret el verir
Kimse bāḳī degil fānīye gelen ölür²
Kim anıñ emrini ṭutmaz kendini oda urur
Duymadıñ mı sen İblis yerde gökde şāh idi

¹ Eserin başında bulunan 6 beyitlik bir şiir ve ayrıca bu şiirin başında bulunan bir dördlük sayfa dikey olarak ortadan yırtıldığından okunamamaktadır.

² Bu mısradaki vezin aksamaktadır.

-2-

Müseddes Gâzel

fâ' i lā tün / fâ' i lā tün / fâ' i lā tün / fâ' i lün

- [3] 1 'Älemi 'ademden var eyleyen Yezdân'ı bil
Birliğine “*kul hüve'llähü ehad*”³ Qur'an'ı bil
Hem habîbi hem Resülü Muḥammed Muştafâ sultânı bil
Dinimiz esâsı Ebübekr 'Ömer 'Oşmân'ı bil
Ayırma birbirinden şâh 'Alî merdânı bil
Şaşma râhûndan şaşın mezhebiñ Nu'mân'ı bil
- 2 'Ärif iseñ bu sözler yeter hem saña
Tarîk-i müstakîm üzre ol gitme her yaña
Şabr edip her belâya deme gel vây baña
Dünyâ 'uqbâ her türlü işleriñ oña
Ayırma birbirinden şâh 'Alî merdânı bil
Şapma râhûndan şaşın mezhebiñ Nu'mân'ı bil
- 3 Şalma keştiñ girdâba biçâre 'âciz qalıñ
Arar iseñ kimyâyı eger tez müflis oluñ
İster iseñ Mevlâ'yı elbetde anı buluñ
'Aşk ile abdâl olup yâ hû desin diliñ
Ayırma birbirinden şâh 'Alî merdânı bil
Şapma râhûndan şaşın mezhebiñ Nu'mân'ı bil
- 4 Sırrıñı eyle ihfâ kimseye fâş eyleme
Rızkıñı verir Hudâ tarlıganıp ğam yeme
Halk içinde ögünüp men a' lâyım deme
Binevâ Zârî'yim her kelâmım nefsi kendime
Ayırma birbirinden şâh 'Alî merdânı bil
Şapma râhûndan şaşın mezhebiñ Nu'mân'ı bil

Özel Adlar Dizini

A	Ebübekr Şiddîk 115 Eflâṭun 160, 173, 210 Eyyüp 215
'Abbâs 216 'Abdullâh 197 Âdem 107, 121, 129, 154, 155, 156 Aḥmed 90, 149, 156 'Alî 18, 46, 84, 106, 146, 149, 194, 195, 198, 202 'Aliyü'l-Murtażâ 69, 115, 147 'Arabî 120 'Arafât 164, 165 Âyetü'l-kürsî 120 'Âyşe 201 'Azâzil 192 'Azrâ'il 58, 59, 150, 210, 211, 212	F Farsî 120 Fâtîha 176 Ferhâd 142, 162 Fırât 108 Fir'avn 145, 157
C	H Hâbil 156 Ḥacerü'l-esved 164, 165 Ḥalîl 145 Ḥalîl 158 Ḥalîlullâh 215 Ḥasan 115 Ḥasaneyn 149 Ḥâtem-i Tây 100 Ḥavvâ 121, 129, 155, 156 Hind 101, 155, 156 Hüd 157 Ḥüseyn 115, 195 Ḥüseyn 195, 196, 197, 200
D	
Dävüd 157 Düldül 146, 194	
E	
Ebübekir 106, 145, 149, 194 Ebübekr 46, 84	

³ “De ki: O, Allah'tır, tektir.” (İhlas, 1)

I-İ

İsâ 203
İblîs 38, 83, 91, 107, 116, 120, 134,
148, 155, 164, 178, 180, 204
İbni Abbâs 196
İbrâhîm 158
İdrîs 156
İhlâş 120
İmâm-ı A'zam 38, 113
İncil 204
İslâm 27, 29, 38, 39, 40, 47, 48, 86,
87, 88, 89, 90, 101, 106, 113, 114,
115, 128, 134, 145, 149, 158, 159,
162, 163, 167, 188, 192, 194, 195,
199, 201, 205
İsmâ'il 158
İsrâfil 169, 185

K

Qâbil 156
Qâf 116, 178, 215
Ka'be 110, 158
Ka'betullâh 165
Ken'ân 144, 215
Kerbelâ 115, 147, 153, 197, 199
Kevşer 116, 209
Kızılbaşlar 201, 202, 203
Kirâmen Kâtibin 168, 169
Küfe 196, 197
Kur'ân 46, 84, 103, 113, 115, 127, 132,
145, 161, 169, 193, 196

L

Leylâ 39, 70, 85, 109, 110, 126, 128, 131,
132, 148, 150, 151, 159, 173, 178
Loqmân 48, 89, 135, 136, 140, 160,
166, 210

M

Mecnûn 39, 85, 108, 151, 173, 176
Mekke 196, 197

Mervân 146, 195, 197

Merve 165

Mînâ 164

Muhammed 29, 39, 40, 46, 47, 48, 84,
87, 88, 89, 94, 96, 106, 111, 112,
113, 114, 123, 125, 126, 132, 136,
137, 138, 145, 149, 153, 154, 155,
156, 175, 195, 198, 203, 215

Mūsâ 145, 157, 172

Muştafâ 46, 48, 69, 83, 84, 95, 97, 106,
113, 121, 127, 136, 144, 147, 149,
152, 155, 156, 158, 167, 170, 173,
178, 194, 195, 200

Münker 184

Müslim 196, 197

Müslümân 83, 129, 146, 158, 177, 191

N

Naşarâ 188

Naşarâ 198

Nekîr 184

Nemrüd 100, 145

Nîl 108

Nûh 157, 215

Nu'mân 18, 19, 46, 84, 115, 146, 197

O-Ö

Osman 46, 84, 106, 115, 145, 146,
147, 149, 194

Ömer 46, 84, 106, 145, 147, 149,
194, 198

Ömerü'l-Fârûk 115

R

Râfîzî 201

Rafîzî 146

Rüstem 100, 160

S-Ş

Şafâ 165

Şâlih 157

Z

Zârî 13, 15, 22, 39, 47, 52, 59, 83, 84,
85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 94, 96,
98, 99, 100, 101, 102, 103, 104,
106, 108, 109, 110, 111, 112, 113,
114, 117, 120, 121, 122, 123, 124,
125, 126, 129, 131, 132, 133, 134,
135, 136, 137, 138, 139, 140, 141,
143, 147, 148, 149, 150, 151, 152,
153, 154, 158, 160, 161, 162, 163,
164, 165, 167, 169, 170, 171, 172,
173, 174, 175, 176, 177, 179, 180,
181, 182, 188, 189, 190, 193, 194,
195, 200, 203, 205, 206, 207, 208,
209, 210, 213
Zârî Baba 22, 52, 83, 174, 179, 181,
189, 190, 205
Zebür 157
Zemzem 165
Zülfikâr 146

T

Tevrât 157

Tür-ı Sînâ 172

Y

Yahüdî 198

Ya'küb 215

Yezdân 46, 84, 95, 127, 186, 194, 195

Yezîd 69, 146, 195, 196, 197, 198,
199, 200, 202

Yezîdî 201, 202, 203

Yezîdler 146, 197, 198, 199

Yûnus 216

Yûsuf 144, 215

ZÂRÎ DÎVÂNÎ

XIX. yüzyıl dinî-tasavvufî halk edebiyatının temsilcilerinden olan Zârî, tasavvufî yönü ağır basan fakat divan edebiyatı geleneğinde de manzumeleri olan bir “Dîvân” sahibi şairdir. Samimi duygularla kaleme aldığı şiirlerinin dili, oldukça sadedir. Şair şiirlerinde halkın konuşma dilini yazı dili olarak kullanmış, halkın konuştuğu dile sıkı sıkıya bağlı kalmıştır. Zârî, sanatını geniş halk kitlelerinin manevî ihtiyaçlarına cevap vermek, onları dinî ve İslamî konularda bilgilendirmek maksadıyla kullanmış, duygu ve düşüncelerini halkın kolayca anlayabileceği bir üslupla dile getirmiştir.

Kitap, üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde şiirlerinden hareketle Zârî'nin hayatı ve Zârî mahlasını kullanan diğer şairler hakkında bilgi verilmiş, şairin edebî kişiliği ile ilgili bazı çıkanmlarda bulunulmuş, *Zârî Dîvânı* hakkında detaylı bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde *Zârî Dîvânı*, şekil ve muhteva bakımından incelenmiştir. Üçüncü bölüm, eserin çeviri yazılı metrine ayrılmıştır.

Çalışmamızın, edebiyata gönül verenlere faydalı olması temennisiyle...

DÜN BUGÜN YARIN YAYINLARI
Ankara Caddesi, Ünal Han No: 21/4
Cağaloğlu, Eminönü - Fatih / İstanbul
Tel. - Faks: +90 212 526 98 06
www.dby.com.tr • dby@dby.com.tr

ISBN 978-625-8371-68-0

9 786258 371680